

תשורה

משמחת נישואין של
משה דניאל ונחמה מרים שיחיו שוחט
יום רביעי, כ"ג סיון ה'תשע"ו - שנת הקהל

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

פתח דבר

אנו מודים לה' על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנישואי צאצאינו למזל טוב ביום רביעי, כ"ג סיון ה'תשע"ו - שנת הקהל.

התודה והברכה נתונה בזאת לידידינו ומכירינו אשר הואילו לשימוח איתנו יחדיו ביום שמחת לבבנו ולברך את הזוג בברכת מזל טוב וחיים מאושרים בגשמיות ורוחניות.

בשמחה ובטוב לבב הננו בזה לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו מקרוב ומרחוק בתשורה המצורפת בזה. תשורה מיוחדת זו כוללת: צילום התשורה שחולקה - על ידי כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע - בחתונת כ"ק אדמו"ר מה"מ. יומנים שכתב אב הכלה מחודשי אייר-מנחם אב תשל"ב. יומנים אלה בהמשך ליומני אב הכלה שפורסמו בתשורות משפחתיות. כמו כן מובאים **בפירסום ראשון** הגהות ומענות קודש עם הוראות על דברי דפוס והוצאה לאור בעריכת אב הכלה. המענות הם בענייני החודשים אייר וסיון - שהזמן גרמא.

חלק מהיומנים הם יומן פרטי, וחלק מכתבים שנשלחו למשפחה, כפי שנראה מסגנון הלשון. היומנים נדפסים כפי שנכתבו בשעתו, ועל אף שלפעמים נודע אחר-כך פרטים נוספים/אחרים וכיו"ב - הדפסנו את היומנים כפי שהם, מצד החביבות והרייכקייט שבזה וכו' (המכתבים נכתבו באידיש ותורגמו ללשון הקודש, מלבד ציטוטים מסויימים שלחביבות העניין השארנו גם באידיש (כפי שנכתבו במקורם), על אף שאין זה ציטוט הל' בדיוק, אלא כשאר היומן שנכתב בשפה זו).

הא-ל הטוב הוא ית' יברך את כבו' ואת אנשי ביתו יחיו בתוך כלל אחב"י בברכות מאלופות מנפש ועד בשר, במיוחד בברכה שנזכה ללכת משמחה זו לשמחה העיקרית "שמחת עולם על ראשם" בהתגלותו המיידית של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

יום רביעי, כ"ג סיון ה'תשע"ו - שנת הקהל
ברוקלין, נ.י.

בברכת מזל טוב!

הורי הכלה
משה חיים ורעייתו שוחט

הורי החתן
גרשון אלישע ורעייתו שוחט

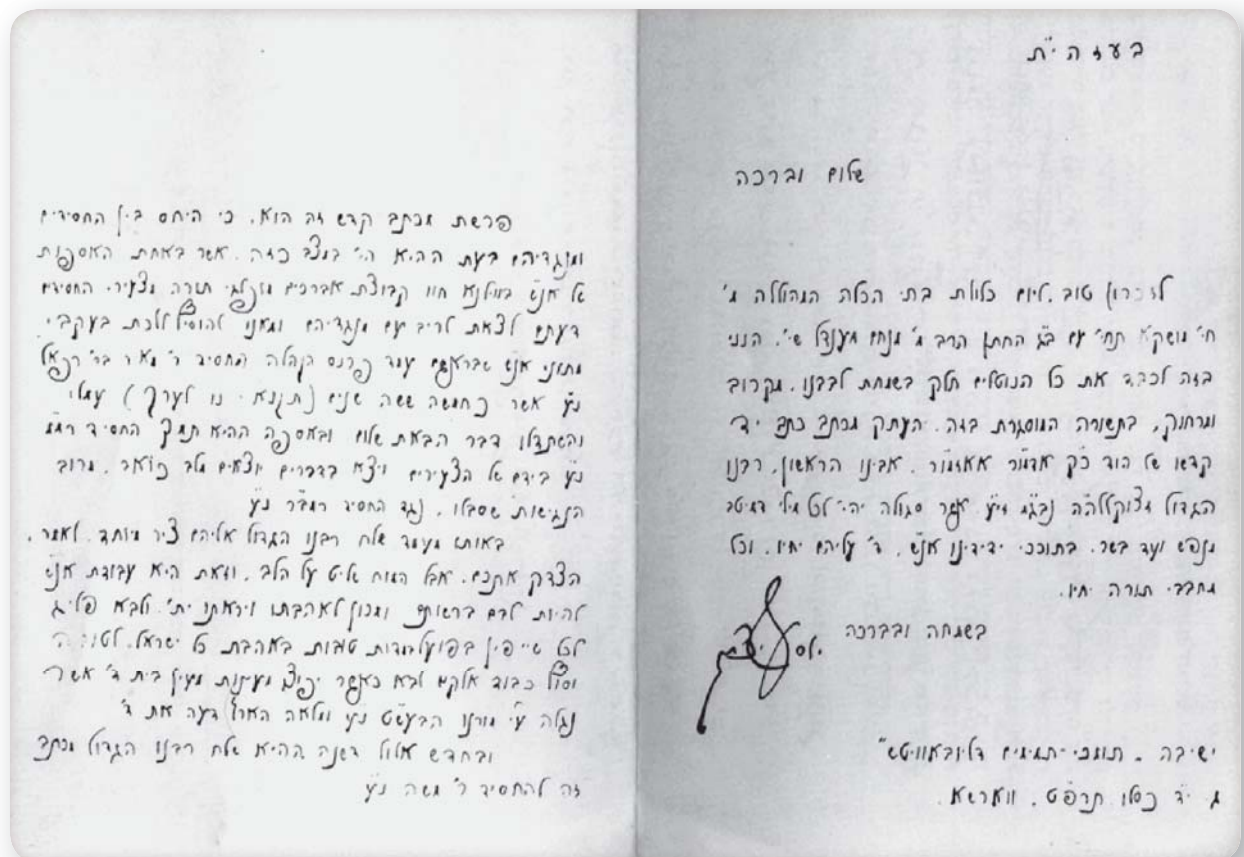
התשורה שחולקה בחתונת הרבי

באמצע סעודת החתונה של הרבי, בי"ד כסלו תרפ"ט, שעה שהסיבו המסובים ליד השולחנות הערוכים, ציזה הרבי הריי"צ לאחד מתלמידי התמימים, לחלק בשמו, לכל אחד ואחד מהמסובים, תשורה מיוחדת:

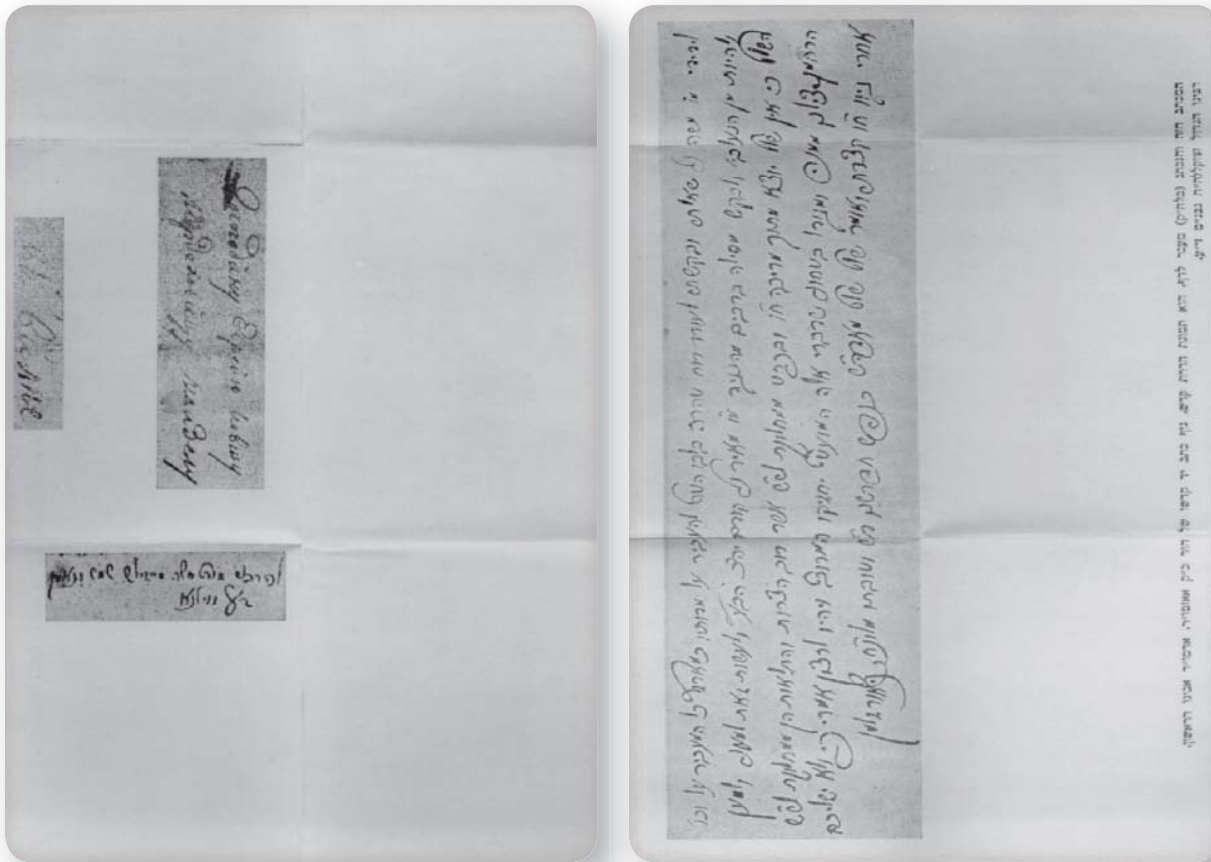
גיליון שנכפל לשלושה חלקים. מצדו האחד של הגיליון נדפס צילום "תמונת הדרת-קודש. גוף כתב יד קדשו של כ"ק אאזמו"ר. אדמו"ר אבינו הראשון. רבינו הגדול זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע", ומצדו השני, כלפי חוץ, נדפסו שלושה צילומי קטעים קטנים, האחד - כתוב בלשון הקודש - אף הוא בגוכי"ק של אדמו"ר הזקן. השניים האחרים נכתבו ברוסית על-ידי אדם אחר.

לגיליון זה צורף גיליון נוסף שנכפל לשנים: מצד ימין נדפס צילום מכתבו של הרבי הריי"צ - הכתוב בכתב ידו של אחד המזכירים וחתום בגוכי"ק של אדמו"ר הריי"צ - בו הוא מודיע כי מכתב של אדמו"ר הזקן שראה לכבד בו "את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו, מקרוב ומרחוק. . אשר סגולה יהי' לכל מילי דמיטב מנפש ועד בשר, בתוככי ידידנו אנ"ש, ד' עליהם יחיו, וכל מחבבי תורה יחיו". בצד השמאלי של הגיליון, נדפסה פשר פתשגן הכתב - אף זאת בצילום כתב-ידו של אותו מזכיר - בו מפרט הרבי את הנסיבות בגללן שלח רבינו הגדול את מכתבו הנ"ל.

בנוסף לחלוקת ה'תשורה' בעת החתונה, שלח הרבי הריי"צ 'תשורה' זו לכמה מחסידיו, וכלשון הרבי באחד ממכתביו: ". אשר כ"ק מו"ח אדמו"ר שלחו בתור מתנה לחסידים ואנ"ש בקשר עם חתונתי".

משה דניאל ונחמה מרים שיחיו שוחט

לידידי מו' משה נ"י שאלתי ובקשתי לעורר רוח טהרה בלבו הטה[ור] להעביר על מידותיו כמארז"ל כל המעביר על וכו' ולהיות מן הנעלבין] ולבקש מחילה ברבים מהנגיד מו' מאיר נ"י קודם יה"כ הבע"ל [יום הכיפורים הבא עלינו לטובה] ולעשות זאת למעני ולמען השלום] כי אין שלו' יוצא מתוך מריבה ח"ו ובפרט ממחלוקת לש"ש [לשם שמים] אשר רוב הצרות והתלאות הן ממחלוקת לש"ש הרחמן יצילנו נמנה ומגודל בטחוני שדברי אלה המועטין] יחזיקו המרובין] ויהיו לרצון אמרי פי ולא ישליכם אחרי גיוו ח"ו קיצרתי ואומר שלו' שלו' מאדה"ש [מאדון השלום] כנפש תדרשנו ד"ש [דורש שלומן] וטובתו מלונ"ח [מלב ונפש חפיצה] שניאור זלמן

תרגום הכיתוב בתמונה השמאלית למטה - בגוף כתב יד קודש אדמו"ר הזקן:

להרבני מו"ה מייזליש שמש ונאמן דק[הלת] ווילנא

שלוש השורות הנוספות, בשפה הרוסית, נכתבו על-ידי אחר:

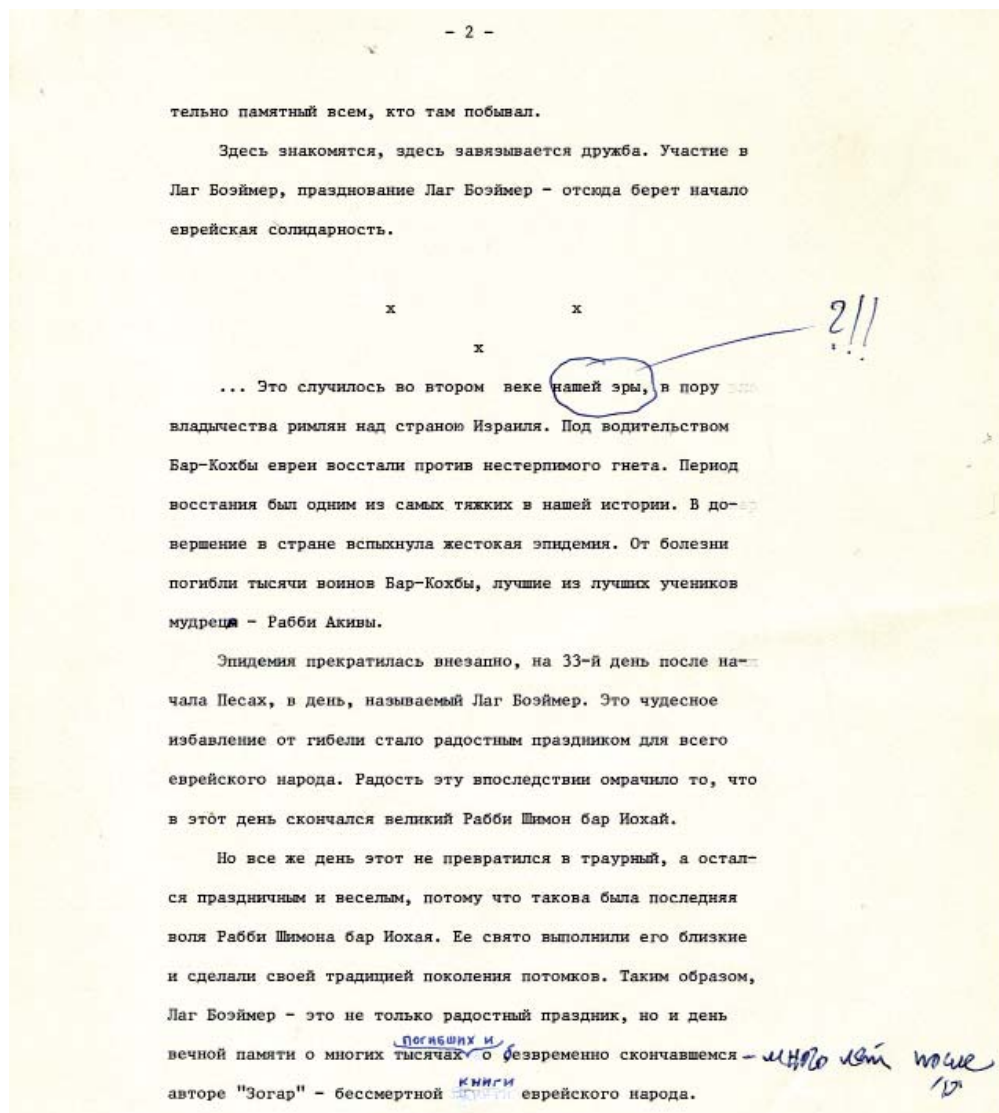
לאדון יהודי משה מורדוכוביץ [בן מרדכי] מייזליש בווילנא

מענות קודש והגהות

חומר לעלון שהוכן לקראת ל"ג בעומר

שולחים את החומר לכ"ק אד"ש להסכמתו, ולפעמים
הי' מוסיף איזה הגהות.
לקראת ל"ג בעומר הכנו חומר עבור עלון שהוצאנו לאור.

במסגרת עבודתנו בקירוב יהודים יוצאי רוס'י, הוצאנו
לאור חומר - עלונים וחוברות בשפה הרוסית לקראת
החגים והפצנו באלפי עותקים. לפני ההדפסה היינו

"יוצא של"ג בעומר הוא לא רק חג שמחה אלא גם יום
זכרון נצחי לאלפים רבים שמתו ועל פטירתו בטרם עת
של מחבר ה"זהר"..." כ"ק אד"ש הוסיף את המלים:
"הרבה שנים אחרי וכו"

בחומר הי' כתוב: "...זה (ההיסטורי של ל"ג בעומר)
קרה במאה השני' של העידן (הספירה) שלנו". כ"ק
אד"ש רשם עיגול על המלים והוציא עם סימן שאלה
ושני סימני קריאה, כלומר, היתכן שאומרים "שלנו".

- 10 -

бар Иохай вместе с сыном вернулся к людям. И ученые были потрясены его колоссальными, невероятными знаниями.

После освобождения из ссылки Рабби Шимон бар Иохай прожил недолго. Но он успел оставить еврейскому народу "Зогар" – удивительную, вечную книгу, раскрывающую многие тайны Торы. Он написал и другие великие труды и остался в памяти евреев человеком таинственным и загадочным, и пожалуй, одним из наиболее почитаемых среди ученых-талмудистов.

Благодаря Рабби были отменены императорские указы, запрещавшие исполнение еврейских религиозных законов. В Талмуде рассказывается как это произошло.

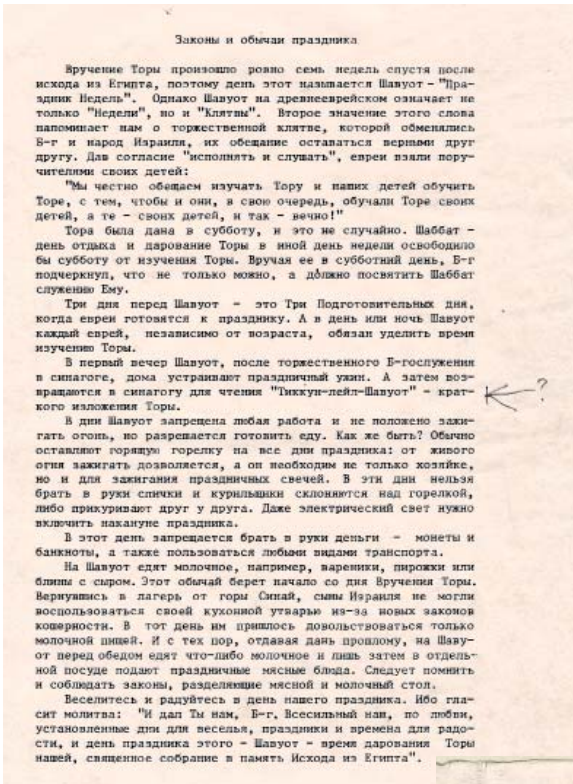
Когда Рабби Шимон бар Иохай отправился в Рим просить об отмене указов, мало кто из евреев верил, что ему удастся убедить римского императора отменить их, потому что эти указы помогали держать в повиновении завоеванный, но не покорившийся народ. Но благодаря своему чудесному дару врачевания, Рабби сумел излечить заболевшую опасной болезнью дочь императора, который предложил ему в награду за это любую драгоценность. И когда император привел Рабби Шимона бар Иохая в сокровищницу, где хранились, вместе с драгоценностями подлинники государственных документов, Рабби на глазах у императора, связанного опрометчивым обещанием, разорвал в клочки указы, направленные против евреев.

В Израиле в день смерти Рабби Шимона бар Иохая, то есть на праздник Лаг Бозеймер, тысячи евреев съезжаются на его могилу в Мироне. Они зажигают костры, поют, танцуют и веселятся, соблюдая тем самым волю покойного. Они цитируют мысли

בארץ ישראל ביום ההילולא דרשב"י, בחג ל"ג בעומר, על הכתוב: "הם מצטטים רעיונות של רשב"י", כ"ק אלפי יהודים מתכנסים על קברו במירון". כ"ק אד"ש אד"ש מחק את המלה "רעיונות" ותקן "תורתו". הוסף: עשרות אלפי.

חומר לחוברת שהוכנה לקראת חג השבועות

ביום כ"ב אייר ה'תשל"ז שלחנו חומר שתכננו להדפיס בחוברת לקראת חג השבועות, להפיץ בין יהודים יוצאי רוס'.

בחומר שהכנו כתבנו "בליל החג קוראים "תיקון ליל שבועות" - קיצור הרצאת התורה". כ"ק אד"ש צייר חן ליד זה ועשה סימן שאלה (מצו"ב הציולם).

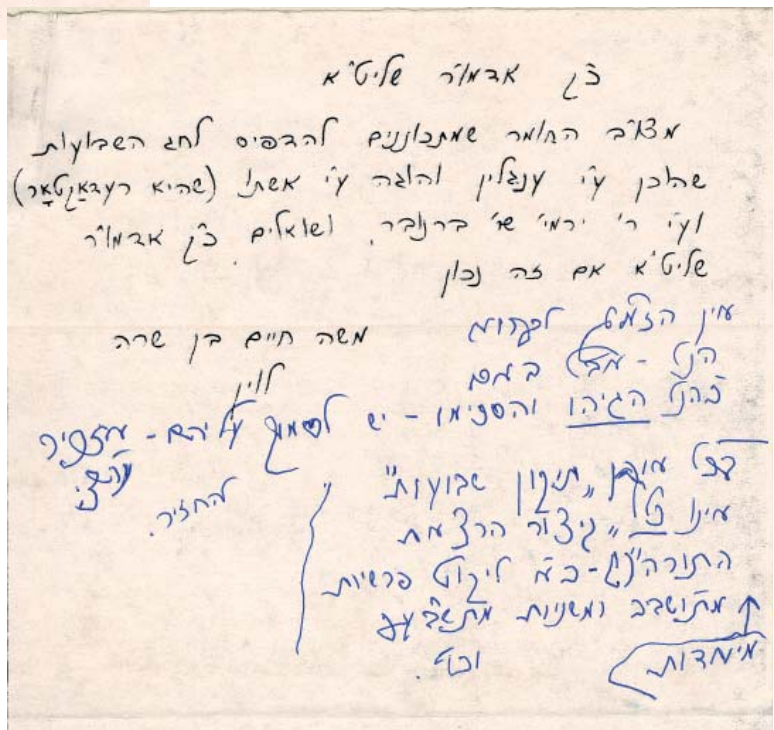
בפתק ששאלנו על נכונות החומר, הואיל כ"ק אד"ש לענות (מצו"ב המכתב ששלחנו עם העתק המענה):
**"אין הזמ"ג (הזמן גרמא) לקרוא הנ"ל - אבל באם כהנ"ל הגיהו והסכימו - יש לסמוך עליהם - אזכיר עה"צ (על הציין).
 להחזיר**

בכל אופן "תיקון שבועות" אינו כלל "קיצור הרצאת התורה" (!) - כ"א (כי אם) ליקוט פרשיות מיוחדות מתושב"כ (מתורה שבכתב) ומשניות מתשבע"פ (מתורה שבעל פה) וכו'.

כשהחוברת "שבועות" הודפסה שלחנו אותה יחד עם פתק, וכתבנו: החוברת הוגה עוה"פ ע"י ר' ירמ' ש' ברנובר ונדפס ארבע אלף העתקות בערך. וע"ז הואיל כ"ק אד"ש לענות:

**"נת' ות"ח.
 דבר בעתו -**

בחודש שבכל יום ויום בו חיוב ומצוה מיוחדת - ספה"ע המדגישה גודל חשיבות הזמן. אזכיר עה"צ"

יומן מבית חיינו – קיץ תשל"ב

יום ה', ו' אייר

היום קיבל כ"ק אד"ש ל"יחידות'. נכנסו הורי ואחותי. תפילת ערבית התפללו בשעה 11.00 בלילה.

ש"ק פ' אחו"ק, ח' אייר

לקרה"ת למנחה לא עלה כ"ק אד"ש לתורה.

יום א', ט' אייר

תפילת מנחה התפללו בביהכ"נ למטה, כי הגיעו הרבה אורחים (קבוצת זקנים וזקנות). בערב קיבל כ"ק אד"ש ל"יחידות'. תפילת ערבית התפללו בשעה 9.40 בערב.

יום ב', יו"ד אייר

תפילת ערבית התפללו כ"ק אד"ש עם מנין מיוחד בגעה"ת (בשעה 7.15-7.20 לערך) מפני שהוא מתענה תענית בה"ב.

יום ד', י"ב אייר

כ"ק אד"ש לא יצא לתפילת מנחה. לתפילת ערבית אמר כ"ק אד"ש את הקדישים. לאחר עלינו למד כל המשניות ואמר את הקדיש. השליח צבור הי' ר' זלמן האדיטשער.

יום ה', י"ג אייר

לאחר קרה"ת אמר כ"ק אד"ש את הקדיש, אח"כ התחיל ללמוד המשניות, עלינו, תהלים (פרקים ע"א, ע"ב, ע"), וסיים כל המשניות וכל הקדשים. גם לתפילת שחרית וגם לתפ' מנחה התפלל כש"ן ר' זלמן האדיטשער. בתפילת מנחה התחיל כ"ק אד"ש ללמוד המשניות לאחר אמירת מודים של חזרת הש"ן.

יום א', ט"ז אייר

הלילה החליפו השעון לזמן קייצי. תפילת מנחה התפללו בביהכ"נ הגדול למטה, כי באו אורחים. בערב קיבל כ"ק אד"ש ל"יחידות'. נכנס הרב שלמה גורן, שהי' שעתיים וארבעים דקות. נכנס הבעל הבית של העיתון "ידיעות אחרונות", שהי' קרוב לשעה.

יום ב', י"ז אייר

כ"ק אד"ש לא נכנס לקריאת התורה. כ"ק אד"ש התענה בה"ב והתפלל ערבית בזמנו (ולא במנין הרגיל).

יום ג', י"ח אייר, ל"ג בעומר

כ"ק אד"ש נסע ל"אהל".

מנחה התפללו אחרי השקיעה. לפני התפילה הכריזו שלא תהי' התועדות.

תפילת ערבית בשעה 9.10.

יום ה', כ' אייר

בערב קיבל כ"ק אד"ש ל'יחידות'. נכנס קאטשוביעווסקי, הרב הירשפרונג.

ש"ק פ' בה"ב, כ"ב אייר

לתפילת מנחה לא עלה כ"ק אד"ש לתורה.

יום א', כ"ג אייר

בערב קיבל כ"ק אד"ש ל'יחידות'. נכנס ר' יצחק זילבר (קאזאנער).

יום ב', כ"ד אייר

כ"ק אד"ש לא יצא לתפילת מנחה.

יום ה', כ"ז אייר

כ"ק אד"ש נסע ל"אהל" בשעה 2.25.

ש"ק פ' במדבר, כ"ט אייר

הי' התועדות משעה 1.30 עד השעה 5.30.

יום א', א' סיון, ר"ח

כ"ק אד"ש אמר שיחה לנשי ובנות חב"ד. כ"ק אד"ש נכנס בשעה 7.55 וסיים השיחה בשעה 8.25-8.30.

אח"כ קיבל כ"ק אד"ש ל'יחידות', ובסיומה, בשעה 3.10 בערך לפנות בוקר, התפללו תפילת ערבית. ותיכף

ומיד נסע הביתה.

יום ב', ב' סיון

כ"ק אד"ש לא הגיע לקרה"ת. אח"כ עשו מנין מיוחד עבורו.

בשעה 3.55 בערך נסע כ"ק אד"ש ל"אהל".

תפילת מנחה התפללו בשעה 8.45.

יום ד', ד' סיון

כ"ק אד"ש נסע ל"אהל" בשעה 3.45.

תפילת מנחה התפללו בשעה 8.45.

לאחר תפילת ערבית התקיימה התועדות משעה 9.45 עד 11.00.

אח"כ 'חזרה' עד שעה 12.

יום ה', ויום ו' – חג השבועות

בתפילות שחרית שרו "האדרת והאמונה".

לאחר התפילה שרו "ושמחת בחגיך".

ביום ה' – תהלכה.

תפילת מנחה עבור כל הקהל בשעה 5.30, כ"ק אד"ש התפלל מנחה בשעה 7.30.

התהלכה יצאה בשעה 6.15. חזרנו בשעה 11.15.

ביום ו' – קרה"ת עבור ישראלים. במנין של כ"ק אד"ש עלו לתורה החתנים. רש"ג עלה למפטיר במנין מיוחד, כי יש לו יא"צ.

לאמירת "יזכור" עומד כ"ק אד"ש על הבימה (וגם רש"ג עומד בפניה הימנית) ויורד מהבימה אחרי הס"ת.

תפילת מנחה התפללו בשעה 7.00.

ההתוועדות התחילה בשעה 8.00 בערך והסתיימה בשעה 1.45 (2.00) בלילה.

בברכת המזון אמר כ"ק אד"ש בקול רם: רבותי... (ברשות – הפסיק קצת) עד סוף כל הברכה הראשונה. על הארץ הטובה... עד סוף הברכה. רצה והחליצנו... אלקינו... ויגיע. – ביום חה"ש הזה – טובים. ובנה... עד סוף הברכה. הרחמן הוא ינחילנו עד עושה שלום. (וענו אמן כל הג' פעמים – אחר כל הרחמן).

לאחר ברכת המזון לפני תפילת ערבית אמר כ"ק אד"ש שיחה קצרה.

אח"כ התפללו תפילת ערבית, וכ"ק אד"ש הבדיל על הכוס. לאחר ברכת הגפן העמיד הכוס ולקחו אחרי האש.

אח"כ חילק מה'כוס של ברכה'. החלוקה נמשכה עד שעה 3.45 לפנות בוקר. בסיומו התחיל כ"ק אד"ש בעצמו את הניגון "כי בשמחה תצאו".

יום א', ח' סיון, אסרו חג

תפילת מנחה התפללו בזמנו.

אחרי התפילה – כינוס תורה. חלקו חלות וביכורים מההתוועדות דאתמול.

כ"ק אד"ש קיבל ל'יחידות'. נכנס הרב מענדל גורליק.

יום ב', ט' סיון

בשעה 1.15 עשו מנין לקריאת התורה עבור כ"ק אד"ש.

תפילת ערבית התפללו בזמנו.

אחרי התפילה התקיימה חופה. כ"ק אד"ש שלח מכתב ברכה להחתן והכלה כשהם נכנסו לחדר יחוד.

יום ד', י"א סיון

בערב נסעו ההורים שלי ואחותי לארה"ק. אחרי תפילת מנחה אמר להם כ"ק אד"ש: "איר פארט היינט? זאל זיין בשעה טובה ומוצלחת, ... בשורות טובות" (אתם נוסעים היום? שיהי' בשעטומ"צ, ... בשו"ט).

כ"ק אד"ש קיבל ל'יחידות'.

תפילת ערבית התפללו בשעה 12.50 בלילה.

יום ה', י"ב סיון

כ"ק אד"ש לא נכנס לקריאת התורה. נסע ל"אהל" בשעה 3.50. תפילת מנחה התפללו בשעה 8.45. תפילת

ערבית - בשעה 9.30.

ש"ק פ' נשא, י"ד סיון

היום התקיימה התוועדות, וכמו תמיד התחילה בשעה 1:30.

כאשר כ"ק אד"ש נכנס לבית הכנסת, לחש משהו להרב חודקוב, והרב חודקוב לחש להרב דוד ראסקין, ללייבל גראנער, לר' מאיר הארליג, להרב מרדכי מענטליק. ראינו שיש איזה חרדה, כולם חיפשו משהו, מתחת לשולחן, מבחוץ. אחרי כ-10-5 דקות התחיל כ"ק אד"ש את ההתוועדות בזה הלשון בערך: "מען זיצט און מען קוקט און מען פארשטייט ניט וואס עס קומט פאר. מען האט מבטל געמאכט די (דעם איבערקוקן?) לקוטי שיחות, מען וויל מבטל זיין אויך די פארברענגען" (יושבים ומסתכלים ואינם מבינים מה הולך. ביטלו את (ההגהה של ה) לקוטי שיחות, רוצים לבטל גם את ההתוועדות). עכ"ל. ומיד התחיל את השיחה.

הסיפור הי' כך. שמעתי שתי גרסאות. הראשונה: כ"ק אד"ש שאל את הרב חודקוב האם לא נמצא מכשיר הקלטה. התחילו לחפש ומצאו חוט וקרעו אותו. ואז התחיל כ"ק אד"ש לדבר. השני: כ"ק אד"ש שאל האם אין חוט. התחילו לחפש ולא מצאו. איך שיהי', במוצ"ש מצאו מתחת השולחן קרש הדוק עם חוט (וי"א גם מיקרופון), אבל לא מצאו לאיפה מגיע החוט. באמצע ההתוועדות קבלו מכות חזקות כמה מהאחים [...].

בהתוועדות דיבר כ"ק אד"ש ע"ז שישנים באמצע ההתוועדות. "מען זאגט אז מען ווערט פארמאטערט פון דעם, וואס די פארברענגען'ס זיינען צו לאנג. ניין. מען ווערט פארמאטערט פון דעם, וואס דער צווייטער שלאפט. ער וויל שלאפן - איז דאך פאראן אנדערע ערטער צו שלאפן. וואס נעמט ער צו מיין צייט און זיין צייט?" (אומרים שמתייגעים מזה שההתוועדות ארוכים מדי. לא. מתייגעים מזה שהשני יושן. אם הוא רוצה לישון - הרי יש מקומות אחרים איפה לישון. למה הוא לוקח את הזמן שלי והזמן שלו?) (הל' הוא בערך ולא מדויק).

ואח"כ דיבר על ריקודי תערובות. "אזוי ווי איצטער איז א זמן פון חתונות", והסביר, מען קען מבאר זיין דעם איסור פון ריקודי תערובות, לאו דוקא בדרך חוק (אן שכל). מען קען דאס טאן בדרכי שלום ונועם. מען קען מבאר זיין פשוט ע"פ שכל אנושי, ביז אז יענער זאל אזוי גוט פארשטיין, אז ער וועט נאך דאנקן וואס מען האט עס עם דערציילט וכו'. דער ענין איז פשוט. וויבאלד עס איז א חתונה, ד.ה. זיי ווערן פאראייניקט איינער צו דעם אנדערן דוקא, 'הרי את מקודשת לי', היינט אין אזא זמן ווי קען מען גלייך ווייזען דער יונגער פאר פאלק ריקודי תערובות, וויבאלד דאס איז דאך היפך ממש. ווי קען מען ווייזען, אז מען קען אוועקגיין פון דער און גיין צו אן אנדערער. (היות ועכשיו הוא הזמן של חתונות, אפשר לבאר את האיסור של ריקודי תערובות לאו דוקא בדרך חוק (למעלה מהשכל). אפשר לעשות בדרכי שלום ונועם. אפשר לבאר פשוט עפ"י שכל אנושי עד שכל אחד יבין טוב, עד שהוא אפילו יביע תודה ע"ז שסיפרו לו וכו'. הענין הוא פשוט. היות שזה חתונה, ז.א. שהם מתאחדים א' לשני דוקא, הרי את מקודשת לי, בזמן כזה איך אפשר להראות לזוג הצעיר ריקודי תערובות, שהרי זה היפך ממש. איך אפשר להראות שיכולים לעזוב אותה וללכת לאחרת).

הי' מאמר כעין שיחה.

אח"כ התקיימו שלשה "שבע ברכות". השני שברך ברכת המזון של השבע ברכות הי' א פוילישער, ואמר: "ברשות אדונייני מוריני ורבייני" - כ"ק אד"ש חייך. אח"כ התחיל כ"ק אד"ש לשיר "אסדר לסעודתא". (הרב יוסף ווילנקין סיפר, שבמשך השנתיים וחצי שהוא נמצא כאן, זה הפעם השני' שכ"ק אד"ש שר את הזמירות האלה, ובפעם הראשונה הי' זה השבע ברכות של שפירא והחותן שלו הי' א פוילישער. והוא חושב שבגלל זה שר כ"ק אד"ש את הזמירות האלה).

אח"כ צוה כ"ק אד"ש למשיח חודיידטוב שישיר "ער טי זעמליאק" ואביו רפאל שר הניגון שלו "אתם שלום".

כ"ק אד"ש נתן משקה לחלוקה ונתן המזונות שלו, הכוס והיין להר"ר דוד רסקין שיחלק בערב בקבלת פנים לאורחים שהגיעו מכל קצווי תבל.

אחרי שבירך כ"ק אד"ש ברכה אחרונה אמר שיחה קצרה – כנראה בתור השתתפות בקבלת פנים. הזכיר את המלים שכתובים בפרקי אבות שלומדים היום(!): והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות, ואמר בפירוש אזוינע ווערטער (הל' ג"כ אינו מדוייק): "אז אע"פ אז מיר שיידן זיך פארנאנדער, אבער **בנשמות** זיינען מיר (?) פארבונדען, און מיר וועלן זיך נאך זען אויך בגופים" (אעפ"י שאנחנו נפרדים, אבל בנשמות הננו מקושרים ואנחנו נתראה גם בגופים).

ההתוועדות נסתיימה בשעה 5.45 בערך.

במוצש"ק נתקיימה חזרה.

במוצש"ק נתקיימה קבלת פנים עבור האורחים. דיברו רבנים מאיטלי', אוסטרלי', לונדון. גם משיח חודיידטוב דיבר וגם אביו רפאל.

אח"כ חילקו מה שכ"ק אד"ש מסר לחלק.

יום א', ט"ו סיון

היום נסע כ"ק אד"ש ל"אהל".

תפילת מנחה התפלל בשעה 9 בערב. (כשחזר מה"אהל" אמר כ"ק אד"ש שלא יבנו את בית הכנסת). הרב לייבל גרונר אמר לי שביום ה' הבא, כ"ו סיון (בעוד שבוע וחצי) אכנס ליחידות, כי ביום ראשון כ"ט סיון לא יהי' יחידות, היות שכ"ק אד"ש יסע אז לאהל (כי זה יהי' ערב ראש חודש).

יום ב', ט"ז סיון

היום נסעתי בפעם הראשונה ל"אהל".

יום א', כ"ב סיון

כ"ק אד"ש לא יצא לתפילת מנחה.

בלילה קיבל כ"ק אד"ש ליחידות'.

תפילת ערבית התפלל בשעה 2.30 בלילה.

לאחר גמר היחידות, בשעה 5 בבוקר, עשו מנין לקריאת התורה עבור כ"ק אד"ש. הבעל קורא הי' ר' יודל קרינסקי.

הודעתי לר' דוד רסקין ולר' מרדכי מענטליק שהנני מתכוון להכנס ליחידות.

יום ד', כ"ה סיון

כ"ק אד"ש לא יצא לתפילת מנחה.

יום ה', כ"ו סיון

הייתי צריך להכנס ליחידות היום, כמו שכתבתי. התכוונתי (אם אפשר לקרוא לזה הכנה) לזה. אתמול, ביום רביעי, בחן אותי הרב ר' מרדכי מענטליק בגמרא (בשייכות למכתב מהנהלת הישיבה שהייתי צריך למסור לכ"ק אד"ש, כמו שנהוג כשבחורים, תלמידי הישיבה נכנסים ליחידות). הוא דיבר איתי כשעה, שאל אודות המאסר והתפיסה של אבי, איך הסדר שם, הקשיים והסבל, איך חיינו כל הזמן, איך חיים

היהודים עכשיו, מה עושה אבי עכשיו בארץ ישראל, האם אבי יגיע לראש השנה עוה"פ. על המבחן הוא לא אמר כלום, אבל אני מקווה שהי' לא רע.

יחד איתי הי' צריך להכנס גם הת' פרץ ליין. היום לא הייתי בישיבה, הייתי בחדר והתכוננתי ליחידות. בשעה ארבע אחה"צ הגיע פרץ מתפילת מנחה ואמר, שהיום אנחנו לא נכנסים ליחידות. כך אמרו לו הר"ר דוד רסקין ולייבל גרונר. הלכתי מיד ל-770, מצאתי את לייבל, והוא אמר לי, שכל אלו שהיו צריכים להכנס ליחידות בקשר ליום הולדת, לא יכנסו. הוא ביקש סליחה שלא הודיע לי בבוקר, כי לא מצא אותי (!?). שאלתי אותו של מי הייתה ההוראה, והוא ענה: למאי נפקא מינה? שאלתי את ר' בנימין קליין ואת דוד רסקין, ושניהם משכו בכתפיהם ולא ידעו מה להגיד (אולי בנימין לא רצה להגיד). לא ידעתי איך להבין את זה, אבל ראיתי שלא יעזור. אז הלכתי והפסקתי את התענית. כשהיחידות התחילה ניגש פרץ ללייבל ואמר לו, שהוא עוד לא הפסיק את התענית, האם הוא יכול להכנס? לייבל ענה: לא, הייתה הוראה ואינני יכול לשנות שום דבר. אז פרץ שאל: הוראה? מכ"ק אד"ש? לא, ענה לייבל, מהמזכירות. כשפרץ סיפר לנו נשארנו משתוממים. עד אחרי י"ב תמוז לא יהי' יחידות, ורק אח"כ אכנס. כפי שנודע לנו אח"כ, זאת הייתה הוראה מהרב חודקוב.

לפני שהתחיל כ"ק אד"ש לקבל ליחידות, בשעה 8 בערב, דיבר כ"ק אד"ש שיחה בפני תלמידות המסיימות "בית רבקה". התלמידות ישבו בביהכ"נ למטה, כמו בפעם הקודם. השיחה ארכה פחות מחצי שעה.

אח"כ התחיל כ"ק אד"ש לקבל ליחידות. ('יחידות רגילה, לא עבור התלמידות). בין הנכנסים ליחידות היו: ראש העיר ניו יורק מר לינדסיי, הר"ר ניסן נעמענאו, הת' י. מ., שנכנס לבקש ברכה עבור אביו, ותבע הבטחה ולא רצה לצאת, עד שכ"ק אד"ש צלצל כמה פעמים שיוציאו אותו. היחידות הסתיימה בשעה 5 בבוקר.

יום ו', כ"ז סיון

עפי' הוראת כ"ק אד"ש, נסעו מנין בחורים לאהל להגיד תהלים עבור ר' אלי' מישולובין.

ש"ק פ' שלח, כ"ח סיון

שבת בבוקר, אחרי אמירת תהלים, לפני התפלה, הודיע כ"ק אד"ש שהביאור על רש"י יהי' על הפסוק שמות י"ד ל"ו.

ההתוועדות התחילה כמו תמיד בשעה 1:30.

אחרי שלש שיחות הי' מאמר כעין שיחה על פ' ציצית.

כ"ק אד"ש דיבר אודות "מיהו יהודי" מתוך כאב לב עמוק (וגם קולו הי' נשמע צרוד קצת). כ"ק אד"ש סיפר, שפרופסור למתמטיקה מאוסטרלי' כתב מכתב נגד "מיהו יהודי". אז מישהו יצא בתקיפות נגדו, ובפרט אחרי המכתב שכתבו 32 רבנים. כ"ק אד"ש אמר, שכפי שהודיעו מאחורי הפרגוד, איימו עליו (על כ"ק אד"ש), שאם לא יפסיק לדבר על "מיהו יהודי" יתחיל ההוא להוציא קונטרס ויפרוך את הרש"י שיחות! (הקהל צחק וכ"ק אד"ש חייך). זה לא צחות, זה מעשה שהי'! ואמר כ"ק אד"ש שיהי' לו ריווח מזה, יהודי, שהי' צריך להיות לו זקן לבן ארוך, שיתכן שבמשך 50 שנה לא עיין ברש"י, כי הי' עסוק עם הצלת העם היהודי, עכשיו, אם הוא ירצה לפרוך את הרש"י שיחות הוא יוכרח עכ"פ לעיין בהרש"י וללמוד אותם. אבל זאת אומרת, שהוא יוצא במלחמה לא רק נגדי אלא גם נגד רש"י!

מספיק שגוי יביא פתק מגוי אחר שהוא יהודי שירשמו אותו כיהודי. מחר הולכים לרשום גוי כיהודי, הלוואי שלא יהי'. והלוואי שכל זה יהי' בחסד וברחמים.

הנני משער שהשיחה הזאת יפרסמו אצלכם.

ההתוועדות נגמרה בשעה 5.15 לערך. לאחר תפלת מנחה התחיל כ"ק אד"ש בעצמו את הניגון "ניעט ניעט ניקאווא...".

כן, חלק ניכר מהשיחה דיבר כ"ק אד"ש אודות ענין ההתקשרות (אומרים שזה מאד נדיר שכ"ק אד"ש ידבר כל כך הרבה על הענין). הוא קישר את זה עם בקשת מחילה של משה רבינו (בפרשתנו), שלא רק הציל אותם ממיתה אלא עוד נתן להם חיים רגועים במדבר, והכל מן המוכן (מן)... אבל כל זה הוא רק כאשר אין את ה"וילינו עליו" (על משה), ובגלל זה הוא לא יכול להציל את העדת קרח, היות ואצלם ה' ה"וילינו עליו", מדה כנגד מדה - נגד תפלת משה. וזהו ההוראה, אם אין "וילינו עליו", אז באיזה דרגא שלא רק ימצאו יכול משה לחבר ולקשר אותם עם הדרגות הכי נעלות... אתפשטותא דמשה... התקשרות לרבינו נשיא דורנו - כ"ק מו"ח אדמו"ר...

הת' יוסף מישלובין ניגש וביקש ברכה עבור אביו, וענה לו כ"ק אד"ש: מען זאל הערן בשורות טובות, והסתובב...

בשעה 11 בלילה, כחצי שעה אחרי שקרה (פטירת ר' אליהו ע"ה מישלובין), כבר נודע על זה כאן.

יום א', כ"ט סיון

כ"ק אד"ש נסע ל"אהל".

חזר בשעה 9.05 ונכנס לתפילת מנחה בשעה 9.10.

יום ג', א' תמוז (ב' דר"ח תמוז)

היום, ערב יום הולדת, עליתי לתורה לשלישי, לפני כ"ק אד"ש. כשכ"ק אד"ש ניגש להבימה - הביט עלי.

יום ה', ג' תמוז

כ"ק אד"ש נסע ל"אהל" וחזר בשעה 9 בערב.

תפילת ערבית התפללו בשעה 9.30.

יום א', ו' תמוז

היום הגיע לכאן ל-770 ישעי' ברנובר ורצה לראות את כ"ק אד"ש. כמובן, לא נתנו לו. הוא דיבר עם ר' לייבל גרונר כשעה ו-45 דקות. הוא טען שיתנו לו לגשת בלי שום תנאים, היות הוא כבר מזמן באמריקה ועכשיו הוא צריך לחזור לאה"ק, והוא לא יכול לחכות עד שיהיו יחידות. הם התווכחו די מעניין ואני עמדתי בצד וראיתי איך ששניהם צודקים - כל אחד מצדו. לבסוף הוא כתב מכתב לכ"ק אד"ש ולמחרת ענה כ"ק אד"ש שיתנו לו לגשת ביום שני, אחרי תפלת מעריב, ודיבר כ"ק אד"ש איתו כ-4-5 דקות בגן עדן התחתון (בחדר שמחכים ליכנס ליחידות, כ"ק אד"ש מקבל לפעמים אנשים בחדר זה, כאשר אין זה יום וזמן של יחידות, בדרכו מהתפילה לחדרו).

תיכף כשיצא הוא סיפר לי, שכ"ק אד"ש אמר, שכשר' ירמי' יגמור את שליחותו (!) אז הוא יבוא. אומרים, וגם ר' בנימין קליין אומר, שזה לא שכיח שכ"ק אד"ש יגיד כל כך מפורש. ז.א. (כפי שאני מבין) שכ"ק אד"ש עשה אותו שליח. ר' ירמי' הוא שליח של כ"ק אד"ש ברוסי', בדיוק כמו שיש שלוחים בטוניס ובמרוקו, באוסטרלי ובכל העולם!

ישעי' בעצמו סיפר לי, שר' ירמי' ישב שלש ימים בסוהר בגלל שדרס ילד. הוא לא אכל שם, ובכלל מכל החוויות הוא נמצא עכשיו בבית רופאים, בעיקר מפני בעיות בראש, ומסתמא גם בקיבה.

יום ד, ט' תמוז

היום הגיע לכאן נפתלי אסטולין. התוועדנו כל הלילה עד הבוקר. זה היל' הכי טוב מכל התוועדויות ששמעתי כאן. פשוט לשבת ולהסתכל בציורו, לשמוע מה הוא מספר. חוץ ממנו כולם היו ניכטער.

יום ה', י' תמוז

כ"ק אד"ש לא הגיע לקריאת התורה. וכשהגיע בשעה 12 בערך עשו מנין מיוחד עבורו. אח"כ נסע למקוה ובשעה 2.45 בערך נסע ל"אהל". (לפני זה האט מען געקלערט אם הוא יסע או לא יסע, שיערו שלא יסע, ולפועל הוא כן נסע).

תפילת מנחה התפללו בשעה 8.50.

אחרי תפלת ערבית, משעה עשר עד השעה 10:50, דיבר הרב חודקוב בפני השלוחים הנוסעים בשליחות המל"ח. הוא הסביר כוונת השליחות, מה צריכים לעשות ואיך להתנהג.

נקודת הענינים ממה שדיבר הרב חודקוב לבחורים, הנוסעים בשליחות המל"ח:

לברר אם יש במקום רב, ביהכ"נ אורטודוקסי, כשרות, מקוה, מוסדות חינוך על טהרת הקודש, קביעות עתים לתורה.

להכין רשימה מה שחסר, להבטיח לעזור. להכין רשימת ילדים ומה דרגתם בלימוד, בכדי לפתוח ישיבה על אתר או לשלוח אותם למקום אחר.

קביעות עתים לתורה - 5 דקות משניות בין מנחה למעריב. באם הרב עסוק - שילמד המשנה למישהו והוא ילמד בפני הקהל.

לפני קבלת שבת, כשהקהל מתאסף בביהכ"נ, להגיד מהבימה מהלכות שבת בעל פה, שזה חיזוק גם עבור עמי הארץ וגם עבור לומדים.

בחורי הישיבה, שמגיעים הביתה לקיץ (2 חדשים), שיהי' להם קביעות עתים לתורה, ושישפיעו על הילדים, שילמדו איתם.

במושב זקנים. אנשים זקנים, פנסיונרים, בכדי שלא יגיעו ל"דעתם מטורפת עליהם", שילמדו תורה. השלוחים צריכים להיות מלובשים יפה ובנקיות, להתנהג באכילה ובדיבור בנימוסי העולם, כי זה לא נוגע לענין הענווה. על השליח מסתכלים כנציג של המשלח...

להפיץ הספרים. שיחתמו מינוים ל"די אידישע היים".

להראות חיבה יתירה לכא"א. שיהי' נרגש בה"שולם עליכם" שזה נמסר מהמשלח. שלא ידברו כמו שמדברים עם חבר (והרי כל ישראל חברים)...

שיכתבו דו"ח (עפ"י השאלון) כל יום.

היום הגיעה קבוצה מאה"ק לי"ב תמוז.

יום ו', י"א תמוז

אחרי תפלת שחרית, כשרציתי לצאת מ-770, פתחתי את הדלת וראיתי שכ"ק אד"ש יצא מהמכונת והולך ל-770. נבהלתי מאד והתבלבלתי, ולא ידעתי באותו רגע מה לעשות. חזרתי לפנים, לא ידעתי לאיפה לפנות, פתחתי את הדלת ל"גן עדן התחתון" ורצתי הצידה. עשיתי מאד לא נכון, הייתי צריך לפתוח את הדלת הראשית ל-770 ולהחזיק שלא ייסגר. אבל בשעת מעשה התבלבלתי ולא ידעתי מה לעשות.

בליל שבת אחרי הסעודה בחדר האוכל שוב התוועדנו עם נפתלי'קע עד מאוחר בלילה.

ש"ק פ' חו"ב, י"ב תמוז

לי"ב תמוז הגיעו לכאן ר' מענדל פוטערפאס, ר' שמואל דוד בעלינאוו מפריז (הוא מחותן עם ר' מענדל מורוזוב, והוא הגיע לחתונה).

לתפילת שחרית הנחתי ספר תהלים על העמוד של כ"ק אד"ש. לאחר התפילה לקח כ"ק אד"ש את התהלים, פתח את העמוד (פרקים ע'–ע"א), אח"כ הביט על דף השער (אם לא כתוב שמה משהו, איזה שם), ואח"כ אמר הפרקים ע', ע"א, ע"ב. אמר אותם לא במהרה אלא לאט לאט. וע"ז גמר.

הייתה התוועדות, שהתחילה, כמו תמיד בשעה 1:30 ונמשכה עד אחרי שעה חמש.

השיחה הראשונה התחיל כ"ק אד"ש: "י"ב תמוז תרפ"ז... שכל עינים יורדים ונתגלים בתורה, ואצל חסידים – בפנימיות התורה, און האט זיך געשטעלט על המאמר "הוי' לי בעוזרי" (שבזה ירד הענין של י"ב תמוז בגלוי), ל' רבים, וכן למה כתוב נעשה (ל' רבים) אדם, למה צריכים הנתינת מקום ל"הרוצה לטעות", ובפרט התורה. ותירץ, שהתורה ירדה בעולם התחתון (רשות הרבים - ?), שתהי' האפשרות לבחירה אמיתית (- ובחרת בחיים...) מצד האדם.

אחרי השיחה שרו את הניגון של י"ב תמוז.

אחרי השיחה השני' שרו את הניגון שלמדנו מר' שלום בער פרידמן בריגא (הוא קרא לזה "די סימפאניע"), אלא הבבא הראשונה בשינוי קצת.

אח"כ הי' מאמר ד"ה כי מראש צורים אראנו.

אחרי המאמר, בשיחה הרביעית, הסביר כ"ק אד"ש את הרש"י (כמו שהודיעו מקודם) בלק כ"ג ט' – כי מראש צורים, ושאל הקושי' למה רש"י אינו מפרש כמו פשטני המקרא אחרים (ש"ראש צורים" ו"גבעות" זה מקום גבוה) ולכאורה רש"י אינו מסביר לפי פשט הפסוק (ואומר שזה קאי על האבות ואמהות). שאל גם קושיות על לקוטי לוי יצחק.

בשיחה החמישית חשבנו שיתרץ מיד את הרש"י, התחיל, ועבר מיד לענין של "מיהו יהודי" ודיבר בארוכה ע"ז. ורק אח"כ, בשיחה הששית תירץ כ"ק אד"ש את הרש"י: היות שבלעם אומר "וישא משלו ויאמר" – איפה הוא המשל? משל אומרים באותיות אחרות ולא באותיות פשוטות, על דרך כמו בפ' חוקת – "אז יאמרו המושלים". וא"א לומר שהמשל הוא "מי מנה עפר יעקב", כי התרגום אומר "דעדקיא". אז במילא רש"י מפרש פשט של הפסוק ש"מראש צורים" ו"מגבעות" זה לא מקום גבוה כמו שהמפרשים אומרים, אלא צורים אלו האבות וגבעות אלו האמהות. ואם ישאלו איפה המשל אצל "וירא את עמלק" (פרשתנו כ"ד כ') שהרי אלו מלים פשוטות, אומר רש"י ש"ראשית גוים עמלק" זה לא ראשית כפשוטו, אלא "הוא קדם את כולם", לא ש"ראשית" עם "ואחריתו" (ההתחלה והסוף) קשורים זל"ז, אלא "ראשית" – "הוא קדם", "ואחריתו" – הוא פשוט: ואחריתו להאבד (סופו). למה רש"י אומר "שנאמר תמחה את זכר עמלק" ולא פסוקים אחרים בתנ"ך (וכ"ק אד"ש הביאם) שבהם מוזכר ע"ד מחיית עמלק?, אלא היות שכתוב "אמחה את זכר עמלק" אז אצל הבן חמש נהי' סתירה מ"אמחה" ו"תמחה", ע"כ אומר רש"י שטאקע אזוי, טאקע אמחה, אבל באיזה אופן – באופן של תמחה...

אח"כ תירץ את הקושיות על לקוטי לוי יצחק. אח"כ קרא כ"ק אד"ש את אברהם אקסלרוד (עם המשפחה) ונתן לו בקבוק משקה לחלוקה. הוא לא ידע איך ומה לעשות, אבל עזרו לו...

ביום ראשון תתקיים סעודה עבור היהודים מרוסי' (ע"ד שעשו בפורים), וכ"ק אד"ש נתן משקה והמזונות שלו לחלק שם.

אחרי תפילת מנחה התחיל כ"ק אד"ש בעצמו את הניגון "ניעט ניעט ניקאווא".

במוצש"ק הייתה חזרה, ותיכף אחרי ה"חזרה" (בשעה שתים עשרה וחצי בלילה) התחילו להתוועד הר"ר

מענדל פוטרפס, הר"ר יואל כהן ועוד יהודי ר' נחום שקליאר (הוא יצא מרוסי' בשנת תרפ"ו), הוא הי' ברוסטוב, בחרקוב (וכמדומה בפולטבה). התוועדו כל הלילה. ר' נחום נהי' מיד שיכור ויותר מאוחר הוציא אותו הביתה לישון. התוועדו ר' מענדל ור' יואל. ר' יואל נעשה שיכור אבל החזיק עצמו מאוד, משא"כ ר' מענדל לא הי' שיכור באמת. התוועדו עד הבוקר, הלכנו למקווה ומיד נסענו ל"אהל", אבל מיהרו כ"כ, שהיינו שם רק 15-20 דקות. לא הספקתי לקרוא הכל, כתבתי פדיון (עבור כולכם, עבור מאטל, עבור ירמי'). חזרתי, התפללתי והלכתי לישון. בערב יתקיים התוועדות גדולה וצריכים להתכונן.

יום א', י"ג תמוז

ההתוועדות התחילה בשעה 9.30 בערב ונגמרה בשעה 3 לפנות בוקר. בעת ההתוועדות, שבטח שמעתם בשידור חי, בשעה ששרו מארש של נפלאון, כל הקהל ממש רעש (גערודערט), רקדו כ"כ חזק, דער זאל איז געגינגען ווי א לעבעדיקער, יוצא מהכלל. (הייתי רוצה מאד לדעת האם התחילו לעשות משהו אחרי השיחות של הפארבריינגען, ובפרט היהודים מרוסי', ואתם בכלל. בפרט מה שדיבר כ"ק אד"ש ליהודי רוסי', אזוי קאנקרעטענע!). שמעתם טוב איך שכ"ק אד"ש שר בעצמו ה"צמאה לך נפשי"? בין אלו שנגשו לכ"ק אד"ש לקבל לחיים, אלו שפותחים מוסדות חדשים, ניגש גם משיח חודיידטוב, כ"ק אד"ש שפך לכוסו ג' פעמים (כ"ק אד"ש הי' שופך עבור כל מוסד בנפרד). סך הכל שפך כ"ק אד"ש 58 פעמים בערך, אבל כמדומה לא רק עבור מוסדות חדשים. הניגונים "ניע באיוס יא ניקאווא" ו"עך טי זעמליאק" שר צצקיס. בסוף ההתוועדות יצא כ"ק אד"ש מביהכ"נ עם שלש חבילות גדולות של מעטפות המגבית.

יום ב', י"ד תמוז

בערב קיבל כ"ק אד"ש ל"יחידות". תפילת ערבית התפללו בשעה 12.30. נכנסו הר' מענדל פוטרפאס, הר' שמואל דוד בעלינאו.

יום ג', ט"ו תמוז

היום נסע כ"ק אד"ש ל"אהל" בשעה 12 בערך. כשחזר (בשעה 9.07), נכנס לתפילת מנחה לבוש בסירטוק משי. מיד נהי' קצת רעש, התחילו לחשוב מה יהי'. כ"ק אד"ש צוה, שתיכף אחרי מנחה יכנסו אליו הר' שלמה קונין, ר' שמואל דוד רייטשיק ור' נפתלי אסטולין - כולם שלוחים בלאס אנדזשעלאס, והם פתחו שם 7 מוסדות, ביניהם בית חב"ד שממנו הי' כ"ק אד"ש שמח ביותר. (שמעתם בשידור חי, שא' מהראשונים שכ"ק אד"ש נתן לחיים עבור המוסדות, הוא שאל: "זיבען?" ("שבע?"). זה הי' ר' שלמה קונין הנ"ל).

הם הכניסו לכ"ק אד"ש מפתח מהבית חב"ד. כ"ק אד"ש הי' שמח מאד. בירך את כולם, נתן לכ"א ס' התניא (שנת השבעים), אח"כ הסתכל פעמיים על כל אחד וחיין מרוב שמחה. הם יצאו בהתפעלות גדולה. כנראה שהסירטוק משי לבש כ"ק אד"ש עבור זה.

לפני תפלת מנחה התקיימה החופה של הירשל מורוזוב. כידוע, נכנסים החתן והכלה אחרי החופה ל-770 לחדר יחוד. ומשם נכנס החתן לביהכ"נ כשהתפללו מנחה בכדי שלא יאמרו תחנון. ואח"כ, כשהשלשה הנ"ל יצאו מחדרו הק' של כ"ק אד"ש, החתן והכלה הלכו מ-770 לאולם החתונה. פתאום קרא כ"ק אד"ש את החתן הירשל מורוזוב להכנס אליו. תפסו את החתן כשרק יצא מהבנין והוא נכנס לכ"ק אד"ש. כ"ק אד"ש אמר לו: היות שרק עתה הייתה החופה, הרי זה בהשגחה פרטית, לכן הוא נותן לו תניא עבורו וסידור עבור הכלה. כל זה הוא אינו רגיל כלל, לא זוכרים שכזה דבר קרה אי פעם...

תפילת ערבית התפללו בשעה 9.45. אחרי התפלה, כש"ק אד"ש הי' צריך לנסוע הביתה (בשעה 10.10), יצאו שלוחים הנ"ל החוצה והתחילו לשיר "בך ה' חסיתי", רקדו ושרו, וקהל גדול ליווה את כ"ק אד"ש (שבזמן האחרון זה כמעט לא קורה ביום חול). כשעבר כ"ק אד"ש הרים פעמיים ידו הק' להגברת השירה. בחתונה של הירשל מורוזוב התוועד אביו של החתן, ר' מענדל. סיפר אודות אביו, ר' אלחנן (חאניע), שר ניגונים, ניגוני אדה"ז וכו'. אחרי שתיים בלילה המשכנו להתוועד ב-770 עם נפתלי אסטולין עד הבוקר.

יום ה', שבעה עשר בתמוז

סדר היום הי' כך. כ"ק אד"ש נכנס לאמירת סליחות תיכף אחרי שהמנין גמר שמו"ע. אמר הסליחות בציבור, שמע קריאת התורה, עלה ל"שלישי", ויצא. לפני שאמרו רחמנא דעני, שרו הניגון ג' פעמים (כ"ז הרי הוא עפ"י הוראת כ"ק אד"ש, כשהוא מרים ידו הק'). לפני שאמרו אבינו מלכנו שרו ניגון אדמוה"ז עם המלים פעם א'.

זמן תפילת מנחה הכריזו לשעה שתיים, אבל לפועל התפללו בשעה 2.35 עד 3.05 בביהכ"נ למטה (כנראה בגלל הקהל הגדול שהגיע).

כ"ק אד"ש עלה ל"מפטיר". באמירת ברכת המפטיר הדגיש: **הדורות, ינחלו, נרו ועוד.**
 "אבינו מלכנו" שרו ג' פעמים.

ש"ק פ' פנחס, י"ט תמוז

היום הייתה התוועדות (עד השעה שש ורבע).

למנחה עלה כ"ק אד"ש לתורה. לאחר תפלת מנחה התחיל כ"ק אד"ש את הניגון "ניעט ניעט ניקאווא". במוצש"ק הייתה חזרה עד השעה שתיים עשרה וחצי - אחת, ולא סיימו.

יום א', כ' תמוז

ועכשיו העיקר והענין היותר גדול והיותר חשוב בחיי!

ביום ראשון, כ' תמוז, נכנסתי ליחידות. כ"ק אד"ש התחיל לקבל ליחידות כמו תמיד. אני הגעתי מאוחר – בערך בשעה 10:25 בלילה. ניגשתי להרב גרונר והוא נתן לי המכתב מהנהלת הישיבה עבור הרבי ושאל אותי אם אני אהי' זמן ארוך. עניתי שאיני יודע, זה אינו תלוי בי. אז הוא אומר: זה תלוי כמה כתבת ומה כתבת. כמה כתבת? עניתי: "א צעטל א גרויסן" (באמת כתבתי שתי צעטלאך גרויסע). אז הוא אומר: מסתמא תהי' עשר דקות? עניתי: נו, עשר? עשר לא, אבל כמה אני לא יודע. הוא אמר: תכנס יותר מאוחר (בעוד חצי שעה או שעה, אינני זוכר). ופתאום הוא שואל: אתה עוד צם? עניתי: כן. אז הוא אומר: נו, תכנס מיד אחריו. נכנסתי כמעט מיד, בערך בשעה 10.35-10.30.

הייתי ביחידות 7 דקות ו-15 שניות – ככה אמרו החברים שלי. זה הרבה מאד. בדרך כלל נכנסים לכמה דקות. לפי השערתי, כארבע – ארבע וחצי דקות קרא כ"ק אד"ש את המכתב שלי ואח"כ דיבר. (כמובן, לא הסתכלתי על השעון לא לפני ולא לאחרי ולא בשעת מעשה. זה רק השערה וחישוב שעשיתי אחרי זה עם החברים). פעמיים פתח הרב גרונר את הדלת: פ"א כאשר כ"ק אד"ש עוד קרא את הצעטיל, ופ"ב - כאשר כ"ק אד"ש דיבר.

תפילת ערבית התפללו בשעה 12.30-12.45.

אח"כ הלכתי עם החברים הביתה והתוועדנו עם נפתלי אסטולין (הוא הי' זמן קצר) ועם ר' יצחק מישולובין עד הבוקר.

ליחידות נכנס הת' פרץ ליינ (לפניי). האחרון נכנס נפתלי אסטולין ואחריו הרב חודקוב, שהי' 5 דקות.

בימי הקיץ קורה בעיתים תכופות שכ"ק אד"ש מסיים לקבלת ליחידות לפנות בוקר, ואז מסדרים מנין לקריאת התורה. ככה ה' גם הפעם. כ"ק אד"ש סיים את היחידות בשעה 5.30 בבוקר, ותיכף סידרו מנין וקראו בתורה.

יום ג', כ"ב תמוז

מהיום העבירו אותנו ללמוד ב-770 מ"חובבי תורה". אומרים, שזה יה' עד כ' אב, כי הרבה בחורים נסעו בשליחות המל"ח, ובמקום להחזיק מנין בחורים כאן ומנין בחורים שם העבירו כולם למקום אחד, ובפרט שב-770 יש מזגן אוויר וב"חובבי תורה" בינתיים אין, רק עכשיו מרכיבים. מזג האוויר משתנה פה מיום ליום – יום א' חם מאד ולמחרת (או אפ' באותו יום) יורד גשם חזק, אבל ברובם לא חם מדי ובלי גשם – ואז מאד געשמאק.

בזאל לומדים סך הכל 25-15 בחורים. שמירת הזמנים נפלה מאד בערך למה שהי' לפני כמה שבועות, אבל לנו זה לא נוגע, ואני משתדל לשמור על הסדרים כמו שצריך.

השיעור של ר' שלום מורוזוב נתבטל – למה בדיוק אינני יודע. כנראה הוא חשב מלכתחילה עד י"ב תמוז. הוא הי' גם עסוק מאד עם הבחינות בנוגע לשליחות המל"ח. אז אנחנו לומדים בעצמנו.

אחרי תפילת ערבית הגיע אלינו לדירה ר' מענדל פוטערפאס והתוועד כשעתיים. לווינו אותו הביתה.

יום ה', כ"ד תמוז

היום הגיע לכאן בנציון רובינסון. הרבה בחורים נסעו לשדה התעופה לקבל פניו, ואני בתוכם. נסעו שתי מכוניות עם בחורים, בנוסף לקרובי משפחתו. הוא הגיע בשתיים עשרה בלילה, רקדנו בחוץ וחזרנו ל-770 בשעה 12:50.

כ"ק אד"ש התפלל תפלת ערבית בשעה 12.30 לערך, כי הי' ליל יחידות.

התוועדנו ב-770 כל הלילה.

היחידות נגמרה בשעה 4.10 וכ"ק אד"ש נסע הביתה בערך 4:15 בבוקר.

ליחידות נכנסו שתי בנות מנחלת הר חב"ד – הבת של ר' מרדכי קוזלינר והבת של קניבסקי. כ"ק אד"ש נתן לכ"א מהן סידור. הן היו בפנים כ-15 דקות כ"א.

ש"ק פ' מטות-ומסעי, כ"ו תמוז

בתפילת מוסף לא שרו "הוא אלקינו"

הייתה התוועדות משעה 1:30 עד השעה 5:10.

השיחה השלישית הייתה מאמר כעין שיחה עה"פ אלה מסעי בני".

בשיחה הרביעית היו הקושיות על רש"י, בפ' מטות, במלחמת מדין (פ' רביעי), כל הענין של מחצית בני", א' אחוז מן החמשים, א' מחמש מאות. רש"י אינו מפרש כל הענין, משא"כ פרשני המקרא מבארים בארוכה. למה מפרטת התורה כ"כ באריכות את ה"מחצית", ואח"כ את ה"א' מחמש מאות". הרי זה אפשר לחשב בעצמו. ועוד יותר, שבמחצית בני" מפרט התורה עוד הפעם אותו מחצית. לכאורה מובן מעצמו, שבאם זה מחצית – הרי זה אותו סכום שנזכר קודם. ועוד, למה כאן אין התורה מפרטת את הסכום של א' מחמשים?

בשיחה החמישית היו הקושיות על לקוטי לוי יצחק.

בשיחה הששית התחיל כ"ק אד"ש לתרץ את הרש"י. היות והתורה אומרת שמהשלל יתנו א' מחמש מאות, הרי זה משימה קשה שיקיימו זה בדיוק. וזה הרי צריך להיות בכל ארבע הענינים (צאן, בקר, חמורים

ונפשות). סכום מדויק של אלף. ומה אם מוצאים בין 1001 עד 2000 – מה צריכים לעשות עם היתרות? שיהרגו, יחתכו או ימסרו להקדש?

אלא בכלל רואים בכל הענין אופן ניסי. מלחמת מדין הייתה חזקה מאד – זה רואים מציווי ה' לקחת כלי הקדש (הארון והציץ), חצוצרות, משוח מלחמה, שזה לא רואים במלחמות הקודמות (האחרות?). ועכ"ז צווה ה' לקחת לא יותר מאלף למטה – 12-13 אלף (כך הוא אמר: 12-13 אלף), באותו זמן שהיו להם 600 אלף אנשי צבא. אלא שזה ה' ענין ניסי.

היות והמכס לה' ה' צ"ל א' מחמש מאות, הרי זה גרם שהם ימצאו מכל דבר בדיוק סכום של אלף שלם (שבדבר א' זה עוד יכול לקרות, אבל לא בכל הד'. והם מצאו בדיוק בכל דבר). וזה מה שהתורה מפרטת, שסכום המחצית ה' כך וכך, למה? כי המכס לה' ה' כך וכך. שבזה רואים הענין של השגחה פרטית: הם (המדינים) סחרו בבקר, והבקר הרי גם מתים, וכל זה קרה בדיוק באופן כזה, שבזמן שהיהודים הגיעו – סכום הבקר יה' בדיוק באלפים שלמים.

בשיחה השביעית – תירוצים על לקוטי לוי יצחק ותיכף עבר לענין דמיהו יהודי, ודיבר ע"ז משך זמן. בשיחה השמינית סיים לבאר את הרש"י. למה התורה מפרטת עוה"פ הסכום של מחצית בני"י? אלא הענין, שספירת הבקר צריך לקחת זמן, ולכל הפחות כמה ימים, ובכל יום הרי מתים מהבקר. וכאן שוב רואים הענין של למעלה מדרך הטבע. וזה מספר הפסוק, שגם מהמחצית בני"י ה' כך וכך – בדיוק כמו המחצית של אנשי הצבא. כי באם ה' חסר – הרי זה לא יה' מחצית, וה' צווה "וממחצית בני"י תקח א' אחוז מן החמשים". וזה גם לא יה' יושר. בגלל זה מספרת לנו התורה. ועם זה נסתיימה ההתוועדות.

בשעה שכ"ק אד"ש לקח את הסידור והתחיל לומר הברכה אחרונה, התחיל ר' יואל כהן לשיר לאט מאד ניגון שמחה. אחרי שתי תנועות הראשונות (ה' נראה שהוא מפחד ומנסה) הרים כ"ק אד"ש ידו הק' פעמיים וכל הקהל התחיל לשיר, וכ"ק אד"ש הראה תנועות יותר מהירות, גמר את הברכה אחרונה, עמד על מקומו ורקד משך זמן. כל הקהל פשוט רעש – רקד וצעק (כי השיר כבר עבר לאופן של צעקות (לא בפו"מ...)). וכך זה נמשך בערך כחמש דקות.

לאח"ז ישב כ"ק אד"ש על מקומו, נטל ידיו הק' והתפללו תפילת מנחה. כ"ק אד"ש לא עלה לתורה ולאחרי מנחה לא התחיל כ"ק אד"ש שום ניגון.

כשכ"ק אד"ש הלך הביתה שרו בקול גדול את הניגון שרקדו בו. במוצש"ק הייתה חזרה.

יום א', כ"ז תמוז

בשעה 6.30 נסע כ"ק אד"ש הביתה. איש א' עצר אותו אצל המכונית (כעשר דקות). בערב קיבל כ"ק אד"ש ליחידות'.

נכנסו ר' אברהם אקסלרוד עם בתו, והיו כעשרים דקות. מרת מערע צינמאן עם בנה שמואל, והיו כעשרים וחמש דקות. והבת של ר' משה ליין, הייתה כמה דקות.

כ"ק אד"ש נסע הבייתה בשעה 4.30-4.15 בערך.

קטע ממכתב שכתב אבי הכלה לר' ירמיי ברנובר, שהי' אז עדיין ברוסי'

יום ה' שבעה עשר בתמוז ל"ב

ראיתי את ישעי'. הוא הי' כאן וראה את כ"ק אד"ש, דיבר איתו כמה דקות ב"גן עדן התחתון" – החדר, בו מחכים להכנס ל'יחידות'. כ"ק אד"ש מקבל לפעמים אנשים בחדר זה - אם זה לא ביום וזמן של יחידות, כשהוא חוזר לחדרו.

כ"ק אד"ש אמר לו כמעט בזה הלשון (ככה הוא אמר לי תיכף כשיצא): "אז ער וועט ענדיקן זיין שליחות וועט ער קומען". זה ביטוי מאד נדיר, שכ"ק אד"ש יאמר על מישהו בפירוש שהוא שליח שלו. ז.א. בדיוק כמו שיש שלוחים בכל העולם: באירופה, צפון אפריקה, אוסטרלי, אמריקה – שהוא א' מהם! אנשים היו מייחלים להיות שלוחים, אבל לא כל אחד זוכה. השאיפה של כל בחור הוא להיות שלוחו של כ"ק אד"ש. וכשידוע, שבשליח נמצא כח המשלח (שלוחו של אדם כמותו), וכל מה שהוא עושה – הוא עושה בכוחו של המשלח. וכמו שרואים בעליל, שהשלוחים הם למעלה מהגבלות העולם, הם רואים ניסים גלויים בכל העניינים שהם צריכים לבצע. כך הי' בפועל בכל הדורות וגם עכשיו, ז.א. שכ"ק אד"ש לוקח הכול על אחריותו. ועכשיו הנני אכתוב קצת על עצמי ואענה על שאלותיכם.

הסדר אצלנו בישיבה: 7:30 - לומדים חסידות (לפני זה טועמים מזונות) עד 9:00. ב-9:30 - תפילת שחרית (למקוה הולכים כל יום - או לפני חסידות או לפני התפילה). אח"כ ארוחת בוקר. משעה 11:00 עד 2:15 - לימוד נגלה (גמרא). ב-2:15 - ארוחת צהריים. 3:15 - תפילת מנחה. משעה 3:30 עד 7:00 - לימוד נגלה (גמרא). ב-7:00 ארוחת ערב. 8:00 עד 9:30 - לימוד חסידות. 9:30 - תפילת ערבית. בימי שני וחמישי אחרי תפילת שמונה עשרה נכנס כ"ק אד"ש לקרה"ת. תפילת שחרית הוא מתפלל

ביחידות. תפילת מנחה וערבית - בדרך כלל מתפלל בציבור, אבל לפעמים הוא לא נכנס למנחה. לפחות פעמיים בחודש (ערב ר"ח וט"ו בחודש), ולפעמים בימים נוספים (לפני התוועדות וכדו') נוסע כ"ק אד"ש לאהל. הוא חוזר מאוחר, אחרי השקיעה, ואז כולם מחכים ומתפללים מנחה כשהוא חוזר.

בימי ששי הסדר: משעה 8:00 עד 9:00 - לימוד החסידות. ב-9:30 - תפילת שחרית וארוחת בוקר. משעה 11:00 עד 2:30 - לימוד נגלה.

אחרי הדלקת הנרות עד קבלת שבת - לימוד החסידות.

תפילת מנחה מתפללים בזמן הדלקת הנרות יחד עם כ"ק אד"ש, וכעבור שלשת רבעי שעה בערך - קבלת שבת.

כל תפילות השבת מתפללים יחד עם כ"ק אד"ש. בחדשי החורף, כשקבלת שבת מוקדם - לומדים חסידות עד שעה 8:00 ומתפללים במנין נפרד. בכלל, כל הסדר מתחלף מקיץ לחורף.

הסדר של שבת: משעה 8:00 עד 9:30 - לימוד חסידות. 9:30 - מזונות והכנה לתפילה. 10:00 - תפילת שחרית. כ"ק אד"ש תמיד עולה למפטיר, והרש"ג תמיד עולה לשלישי.

גומרים התפילה בשעה 12:45-12:15.

אח"כ ארוחת צהריים. משעה 4:00 עד תפילת מנחה - לימוד החסידות. אם יש התוועדות מתחילה תמיד ב-1:30 עד 6:00-5:30 (בקיץ). בחורף נגמר קודם.

במוצ"ש, אם הי' התוועדות, תמיד יש 'חזרה' על ההתוועדות מהתמימים.

בדרך כלל, ההתוועדויות הם בשבת מברכים, או אם יש יומא דפגרא, כמו לדוגמא בשבת האחרונה

פעם – לומדים גמרא עם ראשונים ואפילו עם אחרונים, כל אחד כפי יכולתו.

חסידות לומדים לא אותם ספרים. בחסידות יש בערך חמש שיעורים, כמו לדוגמא: המשך תרס"ו, המשך תש"ד, המשך תרצ"ה, מאמרים תש"ט. אבל רוב הבחורים לא הולכים לשיעורים – לומדים בעצמם.

אני לומד בערב המשך תרס"ד (ע"ז אין שיעור) ובבוקר המשך תרצ"ה.

פה באמריקה יש סדר כזה: השחורים תופסים אזורים שלמים. מגיע שחור, קונה דירה. כשמגיע שחור – בורחים השכנים. נשארים דירות ריקות. מגיעים הרבה שחורים. וככה בזמן קצר תופסים אזורים ועיירות שלימות. האזור בברוקלין מלא שחורים, הרבה יותר מלבנים. כ"ק אד"ש תובע מאד חזק שלא יעזבו את השכונה ולא ימכרו את הדירות. אם מישהו מוכר דירה קונים את זה אצלו – פשוט כדי ששחור אחר לא יקנה. ואח"כ מוכרים את זה ליהודים. ובכמה מבתים כאלו גרים בחורים וגם אני בתוכם. – הקבוצה שהגיעה, ברובם גרים בבית כזה, כי הפנימי' הגדולה כבר תפוסה, ורק יחידים הגיעו לשם. אבל כאן לא יותר גרוע. בכל חדר גרים כמה בחורים, ויש גם בחורים שגרים בחדר נפרד. אני גר בחדר קטן עם בחור ממוסקבה. הבן של וועלוועל סירוטא – זלמן.

על שאלתכם אם לומדים לימודי חול, הענין הוא ככה: יש כאן שתי ישיבות שלומדים שם ילדים עד שמגיעים לישיבה גדולה. אחת – אהלי תורה, והשניה – תומכי תמימים. אונזערע אידן ברובם שולחים ילדיהם לאהלי תורה – זה הישיבה היחידה באמריקא שלא לומדים לימודי חול כלל (כי על פי חוקי המדינה חייבים ללמוד). אבל בתומכי תמימים כן לומדים. מתחילים יותר מאוחר וגומרים מוקדם. כמובן לומדים רק המינימום שחייבים לדעת. לומדים הכל – אנגלית, מטימתיקה, פיזיקה, כימיה, וכו'. אבל בכיתות הגבוהות שם, וכל שכן כאן, לא לומדים את זה יותר.

י"ב תמוז ה' התוועדות, והתוועדות גדולה ה' ביום ראשון עם שידור חי לכל העולם.

התוועדות ביומא דפגרא – י"ט כסלו, י' שבט, פורים, י"א ניסן, י"ב תמוז, וכו', מתחיל בשעה 8:30 ובקיץ 9:30 עד שלש בבוקר, ועושים שידור לכל העולם.

באחרון של פסח ה' התוועדות משעה 6:00 עד 1:00. ביום ב' דחג השבועות – משעה 8:00 עד 2:00 בלילה.

יש גם התוועדות בכ' אב (יארצייט של אביו).

לפעמים קורה התוועדות פתאומית, כאשר כ"ק אד"ש חוזר מהאהל ומודיע שתה' התוועדות קצרה, ונמשך בין 1,5 ועד 2,5 שעות, ואז נה' מהומה. רצים להודיע לכולם, הבחורים רצים להודיע הביתה, עושים שידור (והרי זה צריכים להכין) והתוועדות כזו מתחילה בערך חצי שעה אחרי ההודעה. ובתוך חצי שעה הזאת מתאסף קהל גדול. בזמני זה ה' פעמיים. בערב ר"ח אייר ובאור לערב שבועות.

כל התוועדויות בימי חול מקליטים.

בכלל, הבחורים משתדלים ללמוד כל הארבע סדרים (ב' נגלה וב' חסידות הנ"ל) עם חברות שונות, בכדי שיספיקו יותר. יש לי בינתיים רק שני חברותא (בחורים מקומיים) א' בסדר נגלה א' וא' בסדר חסידות א'. וסדרים אחרים אני לומד לבד, לפעמים עם מישהו, אם החברותא שלו לא מגיע.

גמרא הננו לומדים מס' קידושין. וזה לומדים בכל ישיבות תומכי תמימים שבכל העולם. עשו כך במיוחד שבכל המקומות ילמדו אותו מסכת, בכדי שאם מישהו מגיע ממקום א' לשני (ובעיקר לכאן) שילמדו אותו ענין.

פעם בשבוע אומרים בפנינו פלפול (למשך שעה וחצי).

חוץ מזה ה' לנו שלש-ארבע פעמים בשבוע שיעור מיוחד לבחורים מרוסי' וכמה אמריקאים. כנראה שזה התבטל.

בדרך כלל פה לומדים ביותר עמקות ממה שלמדו

לזכות

החתן הת' הרב **משה דניאל** ש"י
הכלה המהוללה מ' **נחמה מרים** תחי'

שוחט

נדפס על ידי

משפחתם שיחיו

נישואין דכל אחד ואחת מישראל (גם איש פרטי)
הוא ענין הקשור עם הנישואין דכנסת ישראל והקב"ה בימות המשיח
שלכן מסיימים וחותמים השבע ברכות דנישואין בענין הגאולה
"מהרה כו' ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים וגו'"

(משיחות ש"פ תצא, י"ד אלול ה'תנש"א - מוגה)